

ת"פ 37724/11/10 - מדינת ישראל נגד יבטח בע"מ, רזי רזניק

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

ת"פ 37724-11-10 מדינת ישראל נ' יבטח בע"מ ואח'

בפני כבוד השופטת אסנת רובוביץ - ברכש

בעניין: מדינת ישראל ע"י "כ עו"ד ישראל שניידרמן

המאשימה

נגד

1. יבטח בע"מ

2. רזי רזניק

ע

הנאשמים

ע"י ב"כ עו"ד סיגל מלמיליאן

גזר דין מתוקן

- ביום 31.8.15 ניתנה הכרעת דין כנגד הנאשם 2 במסגרתו זוכה הנאשם מעבירה לפי סעיפים 9,26 ו-27 א' לחוק שעות עבודה ומנוחה, התשי"א-1951 והורשע בעבירה לפי סעיפים 25 א(א), 25ב(ג) ו-26 לחוק הגנת השכר, התשי"ח-1958 (להלן: "**חוק הגנת השכר**"), אי העברת סכומים שנוכו משכרו של העובד.
- בפתח הדיון מיום 25.12.14 הודיעו ב"כ המאשימה וב"כ המפרק של הנאשמת 1 שהינה בפירוק כי מוסכם כי הנאשמת 1 תודה באשמה בכפוף לכך שיוטל עליה קנס סמלי שלא יעלה על שקל אחד, לאור העובדה שקופת הנושים היא זו שנושאת בקנס והם אלה הנפגעים בעקבות הקנס. בהתאם לכך ניתנה הכרעת דין כנגד הנאשמת 1 והיא הורשעה בעבירות נשוא כתב האישום. כן נקבע כי נוכח הוראת סעיף 155 א' לחוק סדר הדין הפלילי, תשמ"ב-1982 גזר הדין יינתן בסיום ההליך.
- בדיון שהתקיים בפניי ביום 24.9.15, במסגרת הטיעונים לעונש, טענה המאשימה כי משרד הכלכלה מנהל בשנים האחרונות מלחמה עיקשת נגד מעסיקים אשר אינם שומרים את זכויותיהם של עובדים ועוברים על הוראות וחוקים ביחס לאותן זכויות. עבירות על חוק הגנת השכר הינן עבירות פליליות, דבר המלמד על החומרה הטמונה בכך. עבירה על סעיף 25א' לחוק הגנת השכר - אי העברת סכומים שנוכו משכר העובד או איחור בהעברתו נקבעה על ידי המחוקק במידת חומרה מיוחדת וזאת באמצעות קביעת קנס מקסימלי בגובה של 1,135,000 ₪. סעיף 25 (ב) לחוק הגנת השכר קובע כי עונש שיוטל על נושא משרה עומד על מחצית הקנס העונשי המקסימלי ביחס למעסיק, היינו 565,000 ₪ זאת ביחס ליחידת עבירה אחת וביחס לעובד אחד וחודש אחד. הנאשם הורשע לפי האישום הראשון, על אי העברת כספים במהלך שלושה חודשים ביחס לקבוצת עובדים המפורטת בכתב האישום, בנספחים א-ג ולשיטת המאשימה מדובר ב-22 יחידות עבירה. לגבי מתחם הענישה הבהיר ב"כ המאשימה כי מתחם העונש עומד בין 80% ל 100% מסכומים המרביים ובכל מקרה מבקשת המאשימה להשית על הנאשם קנס עונשי מרתיע וגבוה וכן לחייב אותו לחתום על כתב התחייבות לאי ביצוע העבירה במשך 3 שנים ממתן גזר הדין לפי סעיף 72 א' לחוק העונשין וזאת בהתאם לסכום המקסימלי בהתאם לסעיף 26 (ב) לחוק הגנת השכר.

4. הנאשם טען כי בהתאם לתיקון 113 לחוק העונשין יש להתאים את מתחם העונש לנאשם הספציפי ונסיבות המקרה וכי בית הדין מוסמך לחרוג מאותו מתחם בהתאם לשיקול דעתו בהתחשב גם במצב הכלכלי של הנאשם ושיקולי שיקומו. ב"כ הנאשם הבהירה כי משך תקופת ביצוע העבירה היא מינורית, 3 חודשים בלבד וכי מבקשת היא לראות באירועים נשוא כתב האישום כאירוע אחד. עוד הדגישה ב"כ הנאשם כי הוא לא זלזל בחוק וכי במשך שלושת החודשים נשוא כתב האישום ניהל הוא מו"מ עם חברת הביטוח, עדכן את עובדיו ולא היתה כל מטרה לרמות או לשלשל את הכספים לכיסו ובתום שלושת חודשים אלו הסכסוך נפתר והכספים הוחזרו לעובדים. מבחינת הנסיבות האישיות הדגישה ב"כ הנאשם כי הנאשם בן 58 קצין צה"ל לשעבר, לוחם במלחמת שלום הגליל במסגרת המלחמה חלה בפוסט טראומה בעקבות טיל שהושלך לעבר הטנק ששהה בו ומאז ועד היום הוא סובל מסימפטומים של חרדה קשה ומטופל בשל כך (הפנתה למסמכים שסומנו נ/א/1). כמו כן הפנתה ב"כ המאשימה לחוות הדעת החיוביות שניתנו לנאשם (הפנתה למסמכים נ/א/2) (כמו כן הפנתה ב"כ הנאשם למצבו הכלכלי והדגישה כי הנאשם חסר כל, הוכרז כפושט רגל מ-2.9.15, באמתחתו חובות רבים והוא משלם ₪ 100 לחודש לנושיו, בהתאם ליכולתו הכלכלית שנקבעה. הוא מתקיים מקצבת הכנסה של 1650 ₪ בלבד ומתגורר בסירה ונתמך על ידי בנו וחבריו. (הפנתה למסמכים נ/א/3). הנאשם הבהיר כי הוא מביע חרטה ומוכן לחתום על כל כתב התחייבות. משכך ביקשה ב"כ הנאשם כי בהתאם לסעיף 40(ח') לתיקון 113 לחוק העונשין, כאשר מדובר בעונש כספי יש לבדוק את מצבו הכלכלי של הנאשם ובהתאם לכך לפסוק עונש שיעלה בקנה אחד עם יכולתו הכלכלית ולכן ביקשה גם שבית הדין יסתפק בהרשעה ויאפשר לנאשם להשתקם. הנאשם הבהיר גם הוא את מצבו הקשה הן בהיבט הכלכלי והרפואי תוך בקשה לאפשר לו לשקם את עצמו נוכח מצבו.

דין והכרעה

5. בהתאם לתיקון 113 לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן: "**חוק העונשין**") יש לגזור את עונשו של הנאשם תוך מתן עדיפות לעקרון ההלימה. על פי עקרון זה, העונש הראוי לנאשם נגזר ממידת אשמו ומחומרת מעשיו כאמור בסעיף 40(ב) לחוק העונשין.

6. קיימים שלושה שלבים במנגנון גזירת העונש לפי תיקון 113.

7. האחד, האם מדובר באירוע אחד או בכמה אירועים. השני, קביעת מתחם הענישה בהתחשב בערך החברתי שנפגע מביצוע העבירה ובמידת הפגיעה בו, במדיניות הענישה הנהוגה ובנסיבות הקשורות לביצוע העבירה. השלישי, גזירת העונש המתאים לנאשם בתוך המתחם שנקבע.

8. בשלב הראשון ולצורך בחינת סוגיית העונש הראוי בנסיבות העניין, יש להכריע תחילה בשאלה האם לפנינו אירוע אחד או כמה אירועים, וכפועל יוצא מכך האם יש לקבוע מתחם עונש אחד או יותר וזאת בהתאם לסעיפים 40 יג לחוק העונשין.

9. ההלכה הפסוקה היא כי יש להבחין בין "אירוע" לבין "מעשה", כאשר המונח "אירוע" הוא רחב יותר ויכול לכלול מספר מעשים, כאשר מדובר במספר עבירות אשר יש ביניהן קשר הדוק וקביעת מתחם עונש הולם לכל אחת מהעבירות בנפרד תהא הפרדה מלאכותית (ר' ע"פ 57160-01-14 מדינת ישראל נ' חדוות הורים [פורסם בנבו] (8.11.14) (להלן: "**עניין חדוות הורים**"), פסקאות 16-17 לפסק הדין והאסמכתאות שם).

10. כמו כן עמד על כך בית המשפט העליון לאחרונה בעניין דלאל (ע"פ 1261/15 מדינת ישראל נ' דלאל [פורסם בנבו] (3.9.15)), במסגרתו נקבע מבחן הקשר הדוק ומבחני עזר נוספים, כמצוטט: " **כדי לעמוד על עוצמת הקשר שבין העבירות שומה על בית המשפט לעמוד על נסיבותיו העובדתיות של העניין שלפניו, ולבחון אם יש בהן כדי להצביע על קשר הדוק בין העבירות. נסיבות עובדתיות אלה מהוות "מבחני עזר" לקביעת עוצמת הקשר. במסגרת זו ניתן לבחון, למשל, האם ביצוען של העבירות מאופיין בתכנון; האם ניתן להצביע על שיטתיות בביצוע העבירות; האם העבירות התרחשו בסמיכות של זמן או מקום; האם ביצועה של עבירה אחת נועד לאפשר את ביצועה של העבירה האחרת או את ההימלטות לאחר ביצועה, וכיוצא באלו נסיבות עובדתיות. קיומה של נסיבה אחת או יותר מנסיבות אלו (ואין זו רשימה סגורה) עשוי להעיד על קשר הדוק בין העבירות השונות, המלמד כי באירוע אחד עסקינן. בבחינת הנסיבות העובדתיות, מן ההכרח לבית המשפט להעמיד לנגד עיניו את השאלה האם השקפה על העבירות כעל כמה אירועים תהא מלאכותית, באופן שיגרע ממהות העניין בכללותו, או שלא ישקף את סיפור המעשה כהווייתו.**"

11. במקרה דנן על אף שמדובר במספר עובדים ובשלושה חודשים שוכנעתי כי בנסיבות הספציפיות של תיק זה ונוכח הסכסוך שהיה אל מול חברת הביטוח שהיה כרוך באי סדרים בכל הנוגע להעברת כספים בשל העסקה בלתי רציפה של עובדים לרבות עובדים זמניים, נוכח אופי העבודה, הרי שניתן להחיל את ההלכה הפסוקה לפיה מדובר ב"אירוע אחד" שמוצדק לקבוע בגינו מתחם עונש כולל אחד בהתאם להלכת בית הדין הארצי בעניין חדוות הורים, אשר הבהיר כי: **"משמעות ההכרה במספר עבירות כ'אירוע אחד' אין משמעה כי מתחם העונש ההולם בגין מכלול האירוע יוגבל בעונש המירבי בגין עבירה יחידה, אלא רק כי מתחם העונש ייקבע ביחס לשילוב העבירות ולא בהתייחס לכל אחת מהן בפני עצמה. משכך הן בעת קביעת מתחם העונש ההולם והן בעת גזירת עונשה הספציפי של המשיבה- תילקח בחשבון העובדה כי הורשעה בשש עבירות של העסקת עובד זר שלא כדין."**

12. לגבי השלב השני - קביעת מתחם העונש ההולם, יש להתחשב בערך החברתי שנפגע מביצוע העבירה, בנסיבות הקשורות לביצוע העבירה ובמידת אשמו של הנאשם. במקרה דנן, אכן יש לתת משקל לחומרת העבירה של אי העברת כספים, אשר נוכח משכר העובד ולא הגיעו לקופת הגמל. מכאן, כי עלי לקחת בחשבון את התכלית הסוציאלית של החקיקה, את הצורך ההרתעתי, הפגיעה בעובדים ובעתידם ואת החשש כי המניע לביצוע העבירה הוא במקרים רבים כלכלי. על כן, יש צורך בעונש כלכלי אפקטיבי, אשר יהלום את חומרת העבירה וירתיע מביצועה.

13. אולם בעת קביעת מתחם העונש יש להתחשב, על פי תיקון 113 לא רק בסוג העבירה שבוצעה אם גם בנסיבות שבהן בוצעה ובמידת אשמו של הנאשם בביצועה (ר' ע"פ 8641/12 סעד נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (מיום 5.8.13)). כאשר מתחם הענישה מתייחס לקנס כבעניינו, יש לקחת בחשבון גם את מצבו הכלכלי של הנאשם, כבר בשלב השני של קביעת מתחם העונש ההולם (ראו סעיף 40 ח' לחוק העונשין וכן סעיף 19 לפסק הדין בעניין **חדוות הורים**).

14. להשלמת התמונה אבחן את מתחמי הענישה שנקבעו בגזרי דין מן העת האחרונה, שניתנו על ידי בתי הדין האזוריים בעקבות הרשעות באותה העבירה שבה הורשע הנאשם בפני. כך, באחד המקרים מן העת האחרונה

קבע כב' השופט צבי פרנקל מתחם עונש ראוי שבין 25,000 ₪ ל- 75,000 ₪ (שמ 6033-09-10 מדינת ישראל נ' ס.מ. אבושולדום בע"מ [פורסם בנבו] (12.8.14)) בגין עבירה דומה של התאגיד המעסיק, ומכאן ניתן לגזור שהמתחם הראוי בגין עבירה של נושא משרה באותו המקרה היה בין 12,500 ₪ ל- 37,500 ₪ בשל ההתאמה למתחם הקנס עבוד נושא משרה שהוא מחצית מהעונש אותו ניתן להשית על התאגיד עצמו בהתאם להוראת סע' 26ב' לחוק הגנת השכר. כב' השופט פרנקל הסתמך בקביעתו זו על מתחם עונש ראוי שקבעה כב' הנשיאה אורלי סלע בשני מקרים אחרים קודמים (שמ 2234-06-10 מדינת ישראל נ' מטיילי אירוס ירוחם [פורסם בנבו] (17.9.13); תפ 31434-05-11 מדינת ישראל נ' מפעל נייר ירושלים ונאמן (2000) בע"מ [פורסם בנבו] (21.8.13), וכן ראו שם את הניתוח המפורט של רף הענישה במקרים דומים קודמים). בפרשה אחרת קבע כב' השופט אילן סופר מתחם ענישה גבוה יותר, בין 30,000 ₪ ל- 150,000 ₪, בין היתר בשים לב לכך שבאותה פרשה דובר בריבוי עבירות (תפ 23145-11-11 מדינת ישראל נ' ח.א.ש. מערכות ושרותים בע"מ [פורסם בנבו] (2.9.14)). אבהיר, שגם את המתחם הזה יש להתאים, על דרך חלוקה לשתיים, למתחם קנס עבור נושא משרה (דהיינו, מתחם של 15,000 ₪ עד 75,000 ₪).

15. במקרה שלפני, מצאתי מספר שיקולים המצדיקים קביעת מתחם קנס נמוך יותר מזה אותו שנקבע בגזרי הדין שלעיל. משכך, אני קובעת שמתחם הקנס במקרה שלפני הינו בין 6,000 ₪ ל- 25,000 ₪. להלן אפרט את טעמי לכך:

ראשית, במסגרת הטענות לעונש הציג הנאשם החלטת בית המשפט המחוזי בתיק פש"ר 32681-11-13 מיום 8.9.15 לפיה הוכרז הנאשם 2 כפושט רגל וזאת מעבר להיות הנאשמת 1 חברה בפירוק. אכן אין באמור כדי לעכב את ההליכים כנגד הנאשמים אולם לאור הפסיקה, יש ליתן את הדעת למצבו הכספי של פושט הרגל ובהשפעה העלולה להיות לגובה הקנס שיוטל עליו על נושיו (ר' רע"פ 9008/01 מ"י נ' א.מ. תורג'מן בע"מ, שם עמד בית המשפט העליון על מגוון השיקולים שיש לשקול, בעת קבלת החלטה ביחס לקנס המוטל על חברה שבפירוק).

שנית, העובדה שההליכים בתיק זה נמשכו שנים ארוכות - מדובר בפרשה משנת 2009-2010, כאשר כתב האישום הוגש בסוף שנת 2010, וההליכים נמשכו עד לעת הזו, סוף שנת 2015 - וזאת בשל מחדלים של אחרים ולא בשל מחדלים של הנאשם שבפני, מהווה שיקול לכיוון של הנמכת מתחם הקנס.

שלישית, אף שהמאשימה שמה את הדגש במקרה שלפני על כך שמדובר ב-22 יחידות עבירה, הרי שמעיון בכתב האישום עולה שהסכום הכולל שהוכח שלא הועבר לקופת הפנסיה ביחס לכלל העובדים ששמותיהם נזכרים בכתב האישום, הינו כ- 3,500 ₪, ובממוצע כ-400 ₪ לכל אחד מהעובדים. משכך, ולאור הוראת סעיף 40(ט)(4) לפיה יש להביא בחשבון את "הנזק שנגרם מביצוע העבירה", לדעתי גם כאן הכף נוטה בבירור לצד הקולא; במיוחד נוכח העובדה כי העובדים היו מודעים לסכסוך שהיה אל מול חברת הביטוח ולעובדה כי קיים מו"מ מול החברת ביטוח על מנת להסדיר את העניין בהקדם האפשרי, והמחדל אכן הוסר והעובדים קיבלו את הכספים המגיעים להם.

ורביעית אשר למצבו הכלכלי של הנאשם, הנאשם העיד בפנינו על מצבו הכלכלי הקשה, בעקבות קריסתה הכלכלית של החברה שהיתה בבעלותו, עד למצב שכל חסכוניו אבדו, והוא אף נאלץ למכור את ביתו. כיום, בשל גילו הוא אינו מצליח למצוא עבודה, והוא מתקיים מאבטחת הכנסה ונאלץ להסתמך על טוב ליבם של חבריו ובנו בכדי לקנות אוכל ותרופות (ר' עמ' 38 לפרוטוקול). הנאשם הציג ראיות בכתב בדבר מצבו הכלכלי הקשה, הא ראייה שניתן צו פשיטת רגל נגדו (ר' נ/א/3) ומשכך השתכנעתי שמצבו הכלכלי אינו משופר.

מכל מקום, בדיוק כפי שבמקרה של תאגידים או נאשמים בעלי אמצעים נכון להגביה, אפילו להגביה מאד, אף מתחם הקנס, על מנת לייצר הרתעה כלכלית אפקטיבית, הרי שלדעתי במקרה כמו זה שלפני, כמצוות סעיף 40ח' לחוק העונשין, תשל"ז-1977, נכון להנמיכו.

גזירת הקנס

16. בהתאם לתיקון 113, לאחר קביעת מתחם העונש ההולם יש לגזור את עונשו של הנאשם הספציפי בתוככי אותו מתחם, על סמך נסיבות שאינן קשורות לביצוע העבירה. זאת אלא אם קיימת הצדקה לחרוג ממתחם זה "בשל שיקולי שיקום או הגנה על שלום הציבור" (סעיף 40ג' (ב) לחוק העונשין). במקרה דנן לא מצאתי שישנם שיקולי שיקום המצדיקים סטייה מהמתחם לקולא, שעה שהשיקול הכלכלי נלקח בחשבון על ידי בית הדין, כבר בשלב השני של קביעת המתחם.

כמו כן, סעיף 40יא (6) לחוק העונשין מונה את "הנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה" אותן ניתן להביא בחשבון בעת גזירת העונש המתאים בתוך המתחם. אחת מהנסיבות המנויות שם הינה "התנהגותו החיובית של הנאשם ותרומתו לחברה". על פי התרשמותי מהנאשם באופן אישי, ועל פי המסמכים שצרף התרשמותי מעדות האופי של מר שלמה אהרונישקי, מר אלון דגן ומר רגב חגי שהוגשו בשלב הטיעונים לעונש, אין ספק בידי כי מדובר במקרה המצדיק מתן משקל מרכזי, לתרומה שתרם הנאשם לאורך שנותיו בצבא. לזאת נוסף שעל פי סעיף 40יא(11) העדרו של עבר פלילי אף הוא מהווה נסיבה שיש להתחשב בה בשלב זה.

17. בהתחשב בכל האמור, כמו התחשבות במצבו הבריאותי של הנאשם (ר' נ/א/1), השתכנעתי שנכון יהיה להשית על הנאשם את הקנס המינימאלי מתוך מתחם הקנס. משכך, אני גוזרת את עונשו של הנאשם לתשלום קנס בסך 6,000 ₪. הקנס ישולם ב- 40 תשלומים, החל מיום 1.12.15 ובכל הראשון לחודש עוקב.

18. בכל הנוגע לגזירת עונשה של הנאשמת 1 הרי שבהתאם להסכמת הצדדים ולאחר ששקלתי את נסיבות הענין השתכנעתי כי נכון יהיה להשית על הנאשמת 1 קנס סך של 1 ₪.

19. בנוסף אני מחייבת את הנאשמים באמצעות הנאשם 2 מכוח סעיף 72 לחוק העונשין, לחתום על התחייבות עצמית בסך 565,000 ₪ להימנע מהעבירות בהן הורשעו במשך 3 שנים מיום קבלת גזר הדין. היה ויפרו התחייבות זו, יחויבו מיד בקנס המירבי הקבוע בחוק בעת ביצוע העבירה.

20. על הנאשמים לפנות למזכירות בית הדין בתוך 10 ימים מיום קבלת גזר הדין על מנת לחתום על ההתחייבות האמורה.

21. לבקשת הצדדים, גזר דין זה ניתן בהיעדר הצדדים והוא ישלח לצדדים בדואר.

22. זכות ערעור לבית הדין הארצי בתוך 45 ימים ממועד קבלת גזר דין זה.

ניתן היום ו' כסלו תשע"ו, 18 נובמבר 2015, בהעדר הצדדים.